

Periodisk emneevaluering STV1000 – Innføring i statsvitenskap, høsten 2014

Anders Ravik Jupskås

Denne periodiske emneevalueringen av STV1000 går gjennom pensumrevisjon, undervisningsopplegg og eksamensavvikling. Notatet bygger på egne refleksjoner, samtaler med tidligere seminarledere, samt tilbakemeldinger fra 72 av studentene som tok *Innføring i statsvitenskap* (STV1000) høsten 2014. Disse studentene utgjør litt over halvparten av de som gikk opp til eksamen (51 %).¹ Tilbakemeldingene ble gitt via et nettskjema studentene kunne fylle ut. Studentene uttrykker stor tilfredshet med både forelesninger, seminarundervisning og pensumlitteraturen. Det er imidlertid et ønske om flere forelesninger, samt muligheten til å skrive lengre seminaroppgaver. Både studentene og undertegnede synes at pensumlitteraturen er i overkant omfattende, og at noen av de mer spesifikke artiklene kan kuttes ut.

Pensumrevisjon

Pensum på STV1000 ble ganske betydelig revidert før høsten 2014, både når det gjelder omfang, innhold og forholdet mellom frittstående artikler og mer sammenfattende bøker. Pensum har tidligere vært rimelig fragmentert og preget av mange interessante, men krevende artikler. Pensumlitteraturen var også i overkant omfattende. Undertegnede – med støtte fra tidligere emneansvarlige (Raino Malnes og Arild Underdal) – ønsket at pensum skulle være helhetlig og i større grad dekke alle delene av statsvitenskapen. Litteraturen skulle dessuten ha en fin blanding av generelle teoretiske gjennomganger og mer konkrete empiriske analyser av statsvitenskapelige problemstillinger. Sistnevnte skulle fungere som illustrasjoner på forelesningene, samt gjøre studentene fortrolige med statsvitenskapelig analyse.

Fra og med høsten 2014 ble omfanget redusert fra omkring 1040 sider til 950 sider. Blant annet ble en del artikler fjernet og erstattet av bøker.² Videre ble Jon Hovis innføring i spillteori og *Fyrsten* av Machiavelli også fjernet fra pensum. Den nye hovedboken ble i stedet *Innføring i statsvitenskapelig analyse* av Øyvind Østerud (se tabell 1 for en fullstendig oversikt over kursets viktigste bøker før og nå). Østerud gir en god innføring i de aller fleste delene av faget, inkludert offentlig-, komparativ- og internasjonal politikk. Dessuten har boken en innledende del som tar for seg fagets tilblivelse og vitenskapsteoretiske utgangspunkt. Boken mangler imidlertid en mer systematisk drøfting av sentrale problemstillinger innenfor politisk teori. David Millers kortfattede og oversiktlige innføring i politisk filosofi³ ble derfor satt opp på pensum for å sikre at denne delen av faget også blir skikkelig dekket i innføringskurset.

Craig Parsons bok om ulike teoretiske forklaringsmodeller i statsvitenskapen ble beholdt fra tidligere semestre. Boken er krevende, men utfordrer samtidig studentenes analytiske evner på en god måte. Store deler av *Prekær politikk* (redigert av Raino Malnes) ble også værende på pensumlisten. Denne boken fungerte primært som et supplement til Østeruds bok i den forstand at den illustrerte mangfoldet av statsvitenskapelige analyser. Den siste boken på pensum er en litt enklere bok skrevet av undertegnede med tittelen *Ekstreme Europa. Ideologi, årsaker og konsekvenser*. I tillegg til at boken tar opp et populært og dagsaktuelt empirisk eksempel de aller fleste studentene har et

---

¹ Det er ikke så lett å vite hva som er det presise universet for undersøkelsen. Det kan for eksempel hende at noen av de som gikk opp til eksamen ikke hadde fulgt min undervisning, men at de tok opp igjen eksamen. Det får uansett ikke så store utslag.

² Se her for en full oversikt over den «gamle» pensumlitteraturen:

<http://www.uio.no/studier/emner/sv/statsvitenskap/STV1000/h13/pensumliste/index.html>

³ Boken har tidligere vært på pensum i STV1100, men ble litt for overfladisk for det kurset.

forhold til, nemlig høyrepopulistiske og høyreekstreme partier i dagens Europa, er den godt egnet for å illustrere statsvitenskapens bidrag når det gjelder klassifikasjon, årsaks- og konsekvensanalyse.

Tabell 1: Grunnbøker på STV1000, høsten 2013 og høsten 2014

Tidligere pensum (høsten 2013)	Nåværende pensum (høsten 2014)
Malnes, Raino (red.) (2009). Prekær politikk. Oslo: Gyldendal. Kap. 1-5, 9-14, 17 og 19. (195 s.)	Malnes, Raino (red.) (2009): Prekær politikk. Kap. 1-6, 9-14, 17-18. (225 s.)
Parsons, Craig (2007): How to Map Arguments in Political Science. Oxford: Oxford University Press, s. 3-20, 49-57, 66-74, 94-105, 133-143. (54 s.)	Parsons, Craig (2007): How to Map Arguments in Political Science. Oxford: Oxford University Press. s. 3-20, 49-57, 66-74, 94-105, 133-143 (54 s.)
Hovi, Jon (2008). Spillteori. Kap. 1-4. Oslo: Universitetsforlaget.	Østerud, Øyvind (2014): Statsvitenskap. Innføring i politisk analyse. 5. utg. Oslo: Universitetsforlaget. (285 s.)
Machiavelli, Niccolo. The Prince. London: Penguin Classics.	Miller, David (2003): Political philosophy: a very short introduction. Oxford: Oxford University Press. (132 s.)
	Jupskås, Anders Ravik (2012): Ekstreme Europa. Ideologi, årsaker og konsekvenser. Oslo: Cappelen Damm, Kap. 2, 3, 5 og 8. (114 s.)

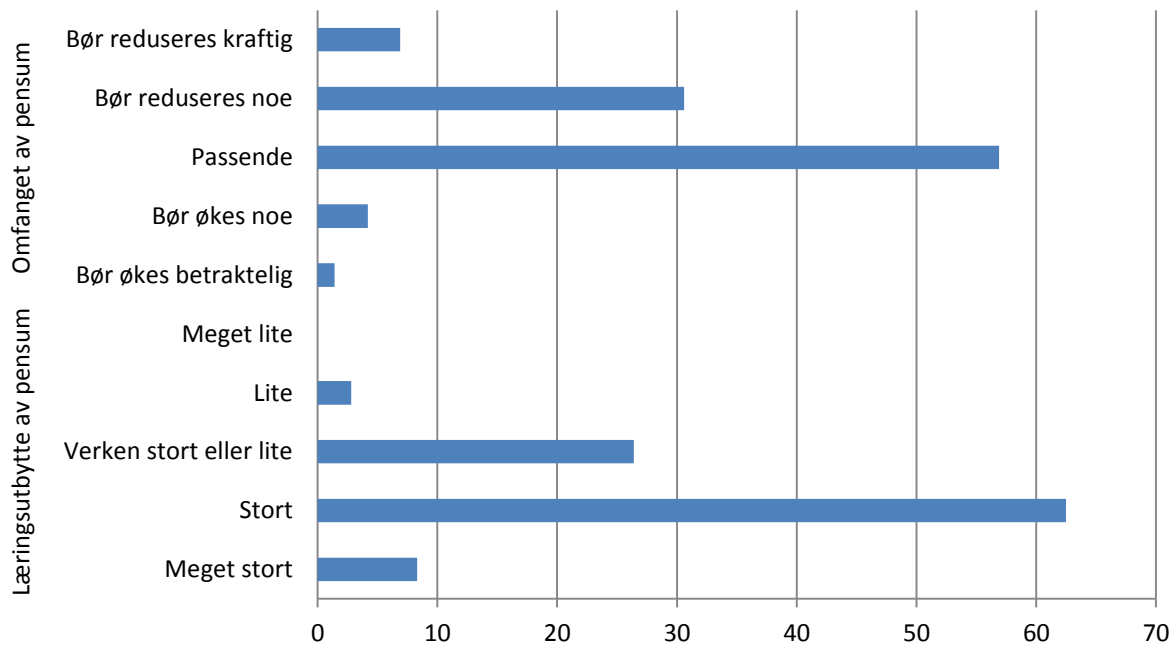
I tillegg til disse fem «grunnbøkene» bestod pensum av noen få artikler, hvorav to (Underdal og Olsen) tar for seg fagets utviklingstrekk og rolle i samfunnet, mens de fire andre (Huntington, Norris og Inglehart, Russett m.fl., og Sen) er ulike innlegg i debatten omkring Huntingtons sivilisasjonskonflikt-tese.⁴

Kursevalueringen antyder at over halvparten av studentene mente at omfanget var passende, mens en ganske stor minoritet syntes det kunne reduseres noe (se figur 1 under). Svært få av studentene mente at pensumomfanget burde økes eller reduseres betraktelig. I de kvalitative tilbakemeldingene gir studenter uttrykk for at deler av pensum overlapper med andre fag, at det er «umulig å komme gjennom pensum»; «alt for mye i forhold til at vi har to andre fag som går ut på generelt det samme»; «ekstremt mye pensum»; «vanskelig å jobbe godt med alt pensum»; «svært mye»; at pensum «kan være mer presist syns jeg ettersom det er så kort tid og et innføringsfag»; og at mengden gjør det vanskelig å vite «hva man skal fokusere på». Med andre ord: noen studenter synes pensum er i overkant omfattende, og det kan vurderes å kutte noen av artiklene. Disse ble det uansett ikke tid til å gjennomgå på forelesningene.

Læringsutbyttet oppleves som stort av de aller fleste, mens omkring én av fire studenter svarer at det var «verken stort eller lite». Nesten ingen mener at læringsutbyttet var «lite». Blant de få kvalitative tilbakemeldingene som ble gitt, er det en student som skriver at «det er utrolig mye som man lærer seg fra pensumlitteraturen». En annen, mer negativ student ønsker seg et ganske annerledes pensum: «Det er for mye, det må heller brukes mindre pensum - med flere artikler slik at vi får mer kjøtt på beina».

⁴ En fullstendig oversikt over pensumlitteraturen finnes her:

<http://www.uio.no/studier/emner/sv/statsvitenskap/STV1000/h14/pensumliste/index.html>

Figur 1: Studentenes vurdering av læringsutbytte og omfang av pensum. Alle tall er i prosent. Spørsmålene var: Hvordan vil du karakterisere læringsutbytte av pensumlitteraturen sett under ett? Hva synes du om omfanget av pensumlitteraturen?

Når det gjelder vanskelighetsgraden ser det ut til at «grunnbøkene» treffer ganske bra (se tabell 2). Parsons mer analytiske og abstrakte tilnærming oppleves som svært vanskelig, mens Østeruds bok er litt mindre krevende. Malnes' redigerte bok og Millers innføring i politisk filosofi er rimelig tilgjengelige, mens Jupskås' analyse av ekstremisme i Europa oppleves som ganske lettlest. Bidragene vurderes således likt av foreleser og studentene. Samlet sett er det derfor grunn til å være fornøyd med variasjonen i pensumbidragenes vanskelighetsgrad.

Tabell 2: Studentenes vurdering* av pensumbøkene på STV1000, høsten 2014

	Gjennomsnitt	Standard avvik
Ekstreme Europa. Ideologi, årsaker og konsekvenser	2,19	0,88
Political philosophy: a very short introduction	2,74	0,96
Prekær politikk	2,75	0,73
Statsvitenskap. Innføring i politisk analyse	3,25	0,99
How to Map Arguments in Political Science	4,24	0,81

* Studentene ble bedt om å vurdere pensumbidragenes vanskelighetsgrad på en skala fra 1 til 5, hvor 1 var veldig lett og 5 var veldig vanskelig.

Undervisning

Undervisningsopplegget på STV1000 ble også endret fra høsten 2013 til høsten 2014. Antall forelesninger ble redusert fra 12 til 8, og antall seminarer ble økt fra 6 til 8.⁵ Det ble således mindre tid til store temaer på forelesningene, men mer tid til oppgaveskriving og faglig diskusjon på seminarene.

Forelesninger

Forelesningene begynte i midten av august, men var ikke ferdig før i slutten av oktober på grunn av to utsettelse. Det ble derfor kanskje i korteste laget mellom siste forelesning (28.10) og eksamen (12.11). Forelesningene forsøkte å dekke over mesteparten av pensum – og således det meste av faget. Hver forelesning var forbeholdt et stort tema innenfor faget (se tabell 3). Til tross for et krevende opplegg med store temaer og mange problemstillinger, lar dette seg gjennomføre forutsatt at hver eneste forelesning er svært nøye planlagt og at lange linjer og abstrakte fremstillinger må prioriteres på bekostning av detaljer og empiriske eksempler. Forelesningen om politisk filosofi strakk seg utover nesten to forelesninger, hvilket innebar at forelesningene om internasjonal politikk og krig og konflikt ble noe nedkortet.

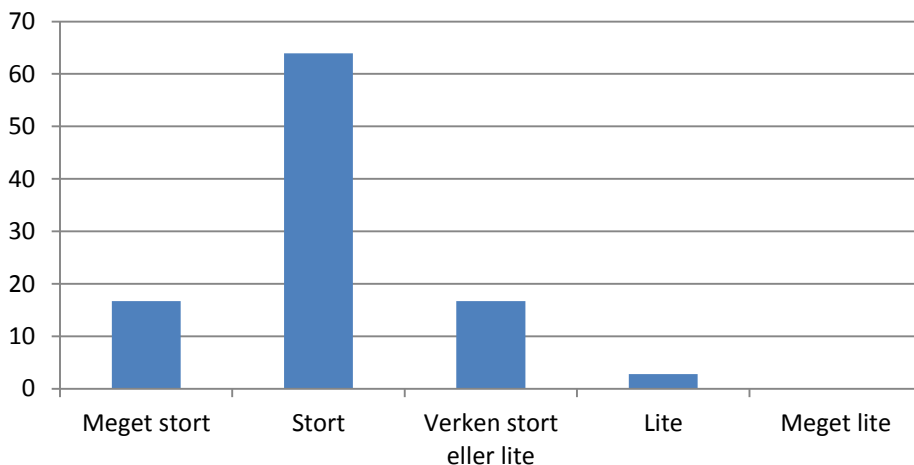
Forelesningsnotater ble lagt ut på Fronter etter forelesningen, og selve forelesningen ble med noen få unntak grunnet tekniske problemer lagt ut som podcast. Studentene satte stor pris på dette.

Tabell 3: Timeplan for STV1000, høsten 2014

Forelesnings-tidspunkt	Tema	Pensumlitteratur
18.8	Hva er statsvitenskap?	Østerud (2014: 13-54), Olsen (2012), Underdal (2014), Miller (2003: 1-18)
25.8	Forklaringsmodeller i statsvitenskap	Parsons (2007: 3-20; 49-57; 66-74; 94-105; 133-143) (Se gjerne på Østerud 2014: 31-39 igjen)
1.9	Politisk filosofi	Miller (2003: 19-132), Malnes (red.) (2009: 19-31; 45-58; 221-235; 259-284)
15.9	Staten og byråkratiet	Østerud (2014: 55-100)
22.9	Politiske regimer	Østerud (2014: 101-206), Malnes (red.) (2009: 61-106)
6.9	Politiske prosesser: valg, ideologi og partier	Østerud (2014: 165-206), Malnes (red.) (2009: 31-44; 139-174), Jupskås (2013)
21.10	Internasjonal politikk	Østerud (2014: 207-251; 262-300)
28.10	Krig og konflikt	Østerud (2014: 252-261), Malnes (red.) (2009: 175-220), Huntington (1993), Norris og Inglehart (2002), Russett m.fl. (2000), Sen (2008)

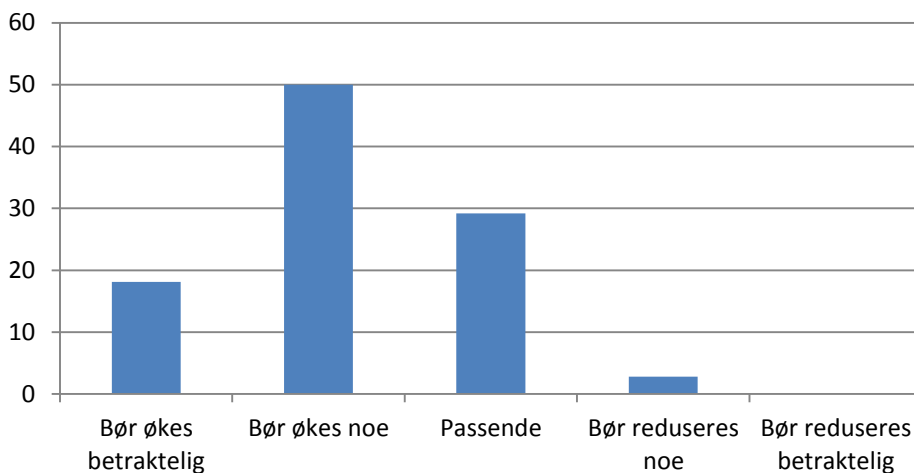
I sin evaluering av forelesningene sett under ett mener 4 av 5 studenter at læringsutbyttet av forelesningene har vært «meget stort» (17 %) eller «stort» (64 %) (se figur 2). Nesten ingen mener at læringsutbyttet var lite. I sine kvalitative tilbakemeldinger skriver studentene at foreleseren er «glimrende», «behagelig å høre på», «utrolig flink», «flink», at han «brenner for det [han] snakker om» og at forelesningene er «veldig bra», «underholdende og lærerike» og «engasjerende». En student mener imidlertid at forelesningene kunne vært «strammet opp» slik at større deler av pensum ble gjennomgått på forelesning.

⁵ I 2013 var det dessuten en oppsummeringsforelesning mot slutten av forelesningsrekken. I 2014 var det også ekstraforelesninger, én om Parsons forklaringsstypologi og én om ekstremisme i dagens Europa.

Figur 2: Studentenes vurdering av forelesningenes læringsutbytte. Alle tall er i prosent. Spørsmålet studentene fikk var: «Hvordan vil du karakterisere læringsutbytte av forelesningene sett under ett?»

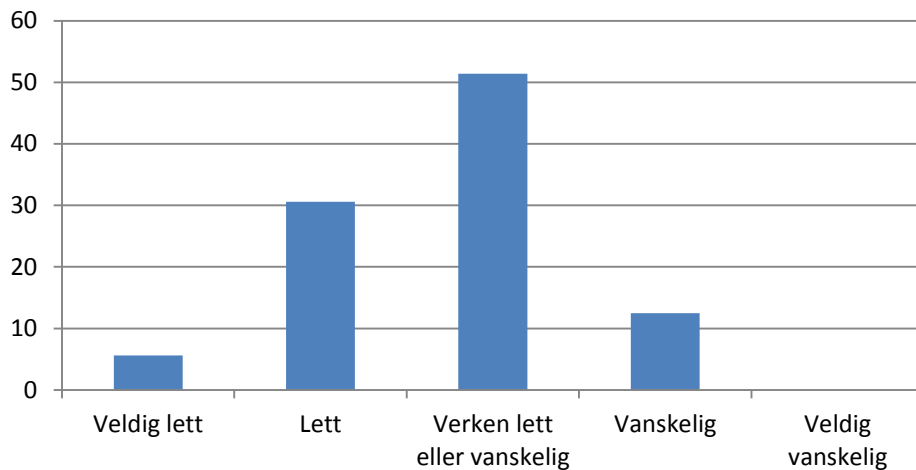
De fleste studentene mener at antall forelesninger kan økes. Mer enn to tredjedeler mener at antall forelesninger bør økes «betraktelig» (20 %) eller «noe» (50 %) (se figur 3). De resterende mener det er passende. Kun 2 personer vil at antall forelesninger skal reduseres. I de kvalitative tilbakemeldingene er det flere som gir uttrykk for at det lave antallet forelesninger medfører at store deler av pensum ikke blir gjennomgått på forelesning. En student skriver: «En del av pensum jeg føler ikke har blitt gått gjennom, selv om det er forståelig». En annen skriver: «Vi rekker ikke gå igjennom alt vi skulle i forelesning, og da blir det usikkert å vite hva vi burde vite». En tredje student skriver: «Mye veldig spennende som er presset inn på få forelesninger». Noen synes også forelesningene er såpass bra at de gjerne skulle hatt flere. En student skriver f.eks. følgende: «Skulle gjerne hatt flere forelesninger i STV1000, Jupskås er flink!».

Figur 3: Studentenes syn på antall forelesninger. Alle tall er i prosent. Spørsmålet studentene fikk var: «Hva synes du om omfanget av forelesninger?».

Når det gjelder forelesningenes vanskelighetsgrad bekrefter tilbakemeldingen at nivået har vært passende. Over halvparten mener forelesningene sett under ett verken var lette eller vanskelige (51 %), mens en stor minoritet (31 %) faktisk mente de var lette (se figur 4). Dette kan naturligvis tolkes på flere måter, men satt sammen med de andre tallene og de kvalitative tilbakemeldingene er det ikke urimelig å se på dette som et uttrykk for tilfredshet snarere enn en skuffelse over manglende nivå på forelesningene. De kvalitative tilbakemeldingene fremhever at foreleseren «bruker

eksempler i en hverdagslig setting, som gir en veldig god vinkling», at han kommer med «både morsomme og interessante/relevante hverdagsseksempler på vanskelige temaer» og at forelesninger er enklere å forstå enn deler av pensum. To studenter understreker imidlertid at vanskelighetsgraden varierer med hvilket tema som presenteres.

Figur 4: Studentenes syn på forelesningenes vanskelighetsgrad. Alle tall er i prosent. Spørsmålet studentene fikk var: «Hvordan vil du vurdere vanskelighetsgraden til forelesningene sett under ett?»

Seminarundervisning

Seminarenes overordnede siktemål var å gi studentene nødvendig trening i å besvare eksamensliknende kortsvarsoppgaver; presentere et faglig argument; kommentere medstudenters faglige tekster; og diskutere historiske og/eller dagsaktuelle utviklingstrekk med et klart faglig utgangspunkt. For å kunne gå opp til eksamen måtte alle studentene (1) møte opp på første seminar, (2) delta på minimum fem av åtte seminarer, (3) delta på minimum ett seminar med faglige diskusjoner og (4) være i et student-par som besvarer en oppgave og utarbeider minimum to gruppekommentarer til andre student-par.

Seminarundervisningen begynte én uke senere enn forelesningene, men på grunn av utsettelsene ble seminarene ferdige før forelesningsrekken. Dette var litt uheldig med tanke på studentenes mulighet til å skrive gode hjemmeoppgaver om de temaene som ble gjennomgått mot slutten av forelesningsrekken (dvs. internasjonal politikk). Det bør være en målsetting at temaene er diskutert og gjennomgått på forelesning før studentene skal skrive om det som del av seminaraktivitetene.

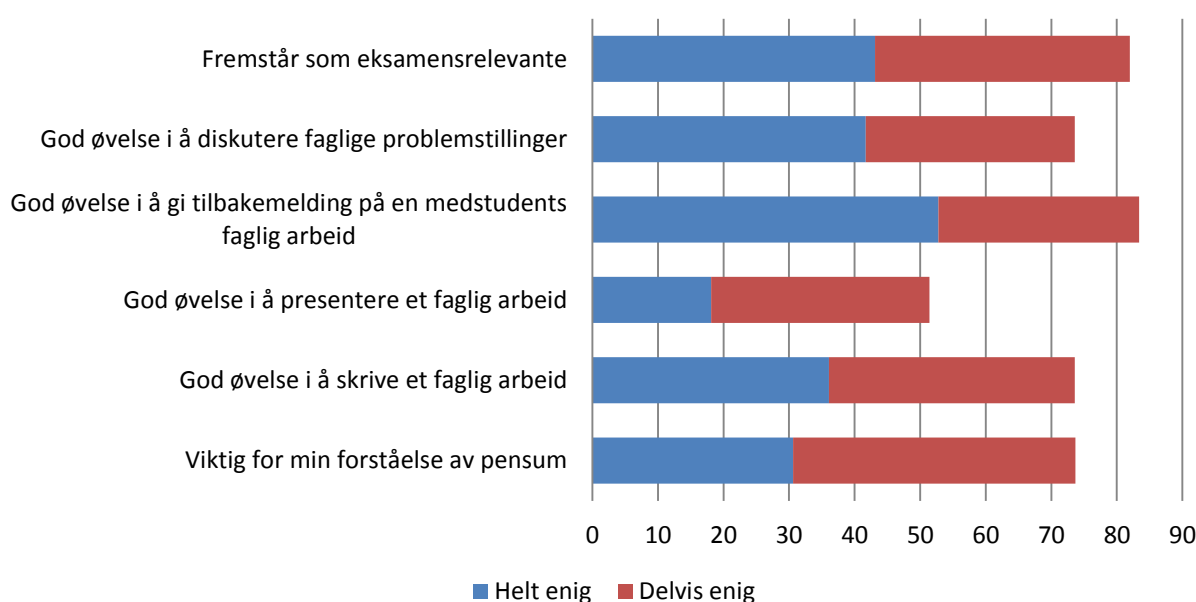
Sammenlignet med tidligere ble seminarene endret på to viktige punkter: (1) oppgavelengden på den obligatoriske hjemmeoppgaven ble redusert til cirka 2 sider og (2) to av seminarene ble forbeholdt faglig diskusjon om pensumsrelaterte og/eller dagsaktuelle tema. Tematisk var de obligatoriske hjemmeoppgavene relativt like tidligere år, rent bortsett fra at de naturligvis var tilpasset den nye pensumlitteraturen. De to diskusjonsseminarene tok enten utgangspunkt i et notat utarbeidet av foreleseren om ulike forklaringer på Weimar-republikkens fall eller korte faglige analyser av IS' fremvekst i Midtøsten. I begge tilfeller skulle studentene lære seg å anvende Parsons forklaringstypologi på et konkret empirisk materiale.

Mitt inntrykk fra samtaler med seminarlederne er at seminarene fungerte rimelig bra. Tilbakemeldingene fra studentene peker i samme retning. Nesten alle (92 %) mener at seminaroppgavene hadde en passende vanskelighetsgrad. Omkring halvparten ønsker imidlertid at man skal skrive lengre oppgaver. Nesten 3 av 4 mener at seminarene samlet sett har fungert «svært

godt» (24 %) eller «godt» (49 %). Veldig mange synes diskusjonsseminarene med utgangspunkt i Parsons forklaringstypologi fungerte «meget bra» (25 %) eller «bra» (58 %).

2 av 3 studenter mente den faglige diskusjonen var «svært god» (25 %) eller «god» (42 %). De aller fleste var svært fornøyd med sin seminarleder. Nesten alle var enten «helt enig» (69 %) eller «delvis enig» (26 %) i at seminarlederen ga «klare og konstruktive kommentarer til oppgavene som presenteres». Omkring fire av fem studenter (82 %) mener at seminarlederen var «flink til å skape faglig engasjement i gruppa».

Når det gjelder mer spesifikke tilbakemeldinger på ulike aspekter ved seminarene, var studentene i all hovedsak svært tilfredse (se figur 5). Seminarene fremstod som eksamensrelevante og de ble ansett å være viktig for å forstå pensum. De ga god øvelse i å diskutere faglige problemstillinger; hvordan man skal gi tilbakemelding på en medstudents faglig arbeid; og skrive faglig arbeid selv. Det største forbedringspotensialet for seminarene er knyttet til presentasjon av eget arbeid. «Bare» halvparten av studentene mener seminarene ga «god øvelse i presentere et faglig arbeid». Så vidt jeg vet er dette en utfordring for seminarundervisning i andre statsvitenskapsemner også.

Figur 5: Studentenes vurdering av ulike aspekter ved seminarene i STV1000, høsten 2014. Alle tall er i prosent.

Studentene fikk fem svaralternativer. Figuren viser de som er «helt enig» eller «enig» i påstanden som fremsettes.

Eksamen

Eksamen var en 4-timers skriftlig eksamen, 12. november. I likhet med tidligere bestod eksamen av én drøftingsoppgave og fire kortsvarsoppgaver. Alle måtte besvare drøftingsoppgaven, mens man kunne velge bort en av de fire kortsvarsoppgavene. Begge oppgavene gikk rett i kjernen av kurset. I drøftingsoppgaven måtte studentene anvende Parsons forklaringstypologi på to empiriske utsagn om årsakene til høyrepopulismens fremvekst i Europa. Kortsvarsoppgavene handlet om sentrale politiske og statsvitenskapelige begreper som frihet, maktfordeling, revolusjon og krig.

121 av 136 oppmeldte studenter møtte til ordinær eksamen og 3 av 5 oppmeldte studenter møtte til utsatt eksamen. Karakterfordelingen for alle de som bestod eksamen var litt venstreskjev: 10 % A, 31 % B, 46 % C, 10 % D og 2 % E. Ingen av de som gikk opp til eksamen fikk karakteren F, dvs. strykkarakter.